

Realisme in de schilderkunst

Schilders proberen zo dicht mogelijk bij de waarheid te blijven

Een kunstenaar kan de werkelijkheid op verschillende manieren weergeven. Een schilder kan bijvoorbeeld kiezen voor een realistische of onrealistische stijl.

Als de kunstenaar kiest voor het realisme dan zal hij wat hij ziet ook zo weergeven (zoals op een foto). Hij probeert de waarneembare werkelijkheid zo dicht mogelijk te benaderen. De kunstenaar geeft weer wat hij letterlijk ziet, maar bepaalt wel onderwerp en compositie. Een voorbeeld hiervan is een stilleven.

Naturalisme

Een andere mogelijkheid is het naturalisme: Het zo natuurlijk mogelijk afbeelden van een onderwerp. Dit onderwerp kan echter door de kunstenaar worden bedacht. Hij hoeft het niet per sé letterlijk te zien. Hij gaat er wel van uit het onderwerp weer te geven zoals het er in de werkelijkheid uit zou zien. Een schilderij of tekening die de werkelijkheid vereenvoudigd weergeeft is gestileerd. De afbeelding is nog steeds herkenbaar, maar ontdaan van detaillering. Een voorbeeld hiervan is de tekenstijl van de Mangastrip, of de Jugendstil affiches van Mucha.

Associatie

Een nog verdere ontleding van de werkelijkheid leidt tot een geabstraheerd kunstwerk: de herkenbare vormen zijn zodanig vervreemd of vervormd dat je alleen door associatie of herleiden van de vorm kunt herkennen wat er te zien is.

Interpretatie

Een kunstenaar maakt altijd een keuze in wat hij afbeeldt. Ook een kunstenaar die realistisch werkt geeft zijn interpretatie van de werkelijkheid. Toch is er een verschil. Hij doet dat door onderwerp, compositie en materiaalgebruik te bepalen. Nadat die keuze is gemaakt, probeert hij de waarneembare werkelijkheid te benaderen.

Niet-realistisch

Daarnaast is er de kunstenaar die de waarneembare werkelijkheid als uitgangspunt neemt

en vervolgens een persoonlijke interpretatie geeft van die werkelijkheid. Hij verbeeldt wat hij ziet, maar probeert niet de werkelijkheid te benaderen. Impressionisten schilderen bijvoorbeeld het moment en expressionisten geven eerder de emotie weer.

Ontwikkeling

In de beeldende kunst is er in de loop van de 19e en 20e eeuw een grote verschuiving geweest van realisme naar abstractie. Halverwege de 20e eeuw kwamen er steeds meer musea voor moderne kunst en het belang van die musea werd in de loop van de jaren steeds groter. Er zijn nu musea voor oude kunst zoals het Rijksmuseum in Amsterdam waar realistische en naturalistische kunst uit bijvoorbeeld de 17e eeuw te zien is. Musea als het Stedelijk Museum in Amsterdam en het Haags Gemeentemuseum hebben veel kunst van 20e eeuwse kunstenaars. In hun collecties zitten allerlei soorten kunst. Van figuratieve kunst tot abstract.

Realisme in hedendaagse kunst

Toch zijn er nog steeds kunstenaars die werken in de traditie van de grote meesters van de 17e eeuw. Er zijn ook kunstenaars die de techniek van het realistisch en naturalistisch schilderen gebruiken voor hedendaagse thema's. Deze kunstenaars zie je niet zo vaak in de musea voor hedendaagse kunst terug. Ze stellen hun werk voornamelijk ten toon in galeries.

Techniek

Bij het realistisch en naturalistisch schilderen is de schildertechniek van groot belang. Dit kost veel tijd, omdat je erg precies moet zijn. De schilder moet de kleuren bijvoorbeeld goed mengen en in lagen op het doek aanbrengen. Dit vereist een opperste concentratie en veel geduld.